

*Микитюк О. Р.,
кандидат філологічних наук,
доцент катедри української мови
Національного університету «Львівська політехніка»*

БОРОТЬБА ЗА МОВУ – ЦЕ БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ, АБО ПРО СТАТУС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЖУРНАЛІ “AB IMPERIO”

Анотація. У статті проаналізовано статус української мови на основі журналу “Ab imperio”. Доведено, що матеріали часопису пропагують антиукраїнську позицію, формують імперську ідеологію, насаджують думку про нижчий статус української мови у порівнянні з російською, творять міт про російської націю як спадкоємицю Руси, стверджують, що від XVIII–XIX ст. існує «єдиний общерусский язык». Ці шовіністичні вислови цілком спростувала світова та українська мовознавча наука. Зокрема, професор І. Огієнко довів, що від VI ст. мова племен бужан, волинян, полян, древлян, тиверців, лучан, уличів стала основою української мови. Історик мови Ю. Шевельов на основі численних мовних фактів визначає тотожний часовий відрізок, тобто творення української мови припадає на VI–VII ст. Важливо, що початки українського термінотворення сягають 1596 р. року, коли у Вільні вийшов знаменитий словник Л. Зизанія, а «Лексикон». Згодом «Лексис» П. Беринди (1627 р.) став праобразом практично усіх сучасних лексикографічних праць. Натомість варто зауважити, що формування російської термінології починається від XVIII століття, що підтверджують їхні здобутки. Крім того, до 1755 р., тобто до граматики М. Ломоносова, московити користувалися граматику (виданою 1618 року) М. Смотрицького, який був родом з Хмельниччини. Отже, в статті спростовано імперські постулати журналу “Ab imperio”, який позиціонує себе як міжнародний. Публікація численних статей про українську мову засвідчує, що Московія і досі не мислить свого політичного життя без України, що потверджує теперішня російсько-українська війна. Росія на сьогодні провадить свою політику вбивства українців на всіх рівнях: ідеологічному, мовному та збройному. А захист української держави (поряд з збройною відсічю ворога) передбачає боротьбу за українську мову, бо це боротьба за сам факт існування України, за утвердження української ідентичності.

Ключові слова: українська мова, мовні документи, журнал “Ab imperio”, українськоцентрична позиція, позиція авторів журналу.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Слова, подані в заголовку – це перефразування відомого давньоримського вислову «Чия мова – того й влада». Історія засвідчує, що здебільшого війни починаються з мовних питань. Гітлер розпочав свою політику 1938 р. зі захоплення Судетської області тодішньої Чехословаччини (тепер Чехії) з метою захисту німецькомовного населення, згодом та сама ідея 1939 р. стала базовою для наступу на Польщу, де також мешкало німецькомовне населення, відтак ці дії стали однією

з передумов початку Другої світової війни. Теперішнє вторгнення в Україну мало аналогічний привід – захист «рускоязичних» на території Донбасу, бо саме росіянам було завезено на цю територію внаслідок міграційної політики СРСР в період «героїчної побудови комунізму» та саме росіянам (численними постановами) було дозволено не вивчати української мови, не інтегруватися в українську культуру. Згодом ці росіяни і утворили «російськомовне населення» (чи точніше у нашому випадку – це російськомовні українці). Натомість українська вдала через низку причин не інтегрувала тих людей до української культури, що призвело до численного панування російської мови на східних теренах нашої держави, яка історично була лише українською (що засвідчує діалектологічний атлас).

Словосполучення «російськомовні українці» після розпаду СРСР запровадив до вжитку колишній міністр закордонних справ А. Козирев, хоча абсурдність такого визначення очевидна, позаяк в лінгвістичному плані «російськомовні українці» – це суперечливе твердження. Спробуємо проаналізувати, чи можлива на державному рівні ідеологема «китайськомовні росіяни» чи «французькомовні англійці». Зрозуміло, що таке поєднання слів немислиме в жодній державі, натомість правильно би було «росіянин китайського походження», «англійськ французького походження» (за аналогією до звичного «американець польського походження»). Зрештою, навіть найдоступніший ресурс «Вікіпедія» про В. Немировича-Данченка пише, що це російський театральний діяч українсько-вірменського походження (а не російськомовний українець). Словосполучення «російськомовні українці» активно насаджували антиукраїнські ЗМІ в Україні, щоб призвичаїти цю ідеологеми начебто до звичного вжитку. Від початку повномасштабної російсько-української війни станом на травень 2022 р. кількість внутрішньо переміщених осіб перевищила 8 млн, тому статус української мови як державної надактуальний. Позитивним є те, що на сьогодні українська мова стала другою за кількістю охочих її вивчати (першою є англійська), а з іншого боку маємо мовну проблему щодо тих українців, що розмовляють мовою ворога на етнічно українських землях та руйнують духову енергетику України. Оскільки періодика часто формує суспільну думку, варто проаналізувати її наповнення.

Предметом аналізу є міжнародний часопис “Ab imperio”, який майже в кожному номері через власну імперську призму торкається історії української мови, яку трактує як наріччя, мішанину різних мов з відсутністю життєвої сили. Саме ці питання вимагають спростування через факти історії.

Сьогодні Українська держава (за етимологією держава – це та, що держить, на відміну від государство, де є влада государя) має за обов'язок утверджувати українську мову в усіх царинах життя на противагу до підневільного становища часів СРСР. Проте друк мовних матеріалів у журналі “Ab imperio” переконує, що Україна перебуває під постійним ідеологічним наглядом Росії, яка й досі не мислить свого політичного життя без нашої території. Самі автори “Ab imperio” говорять, що інтерес журналу щодо України постійно зростає. Приміром, Л. Бережная в проєкції на Україну дає навіть метафору про снігову лавину, яка і може звалити дописувачів [1, с. 173].

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Стаття ілюструє погляди авторів журналу “Ab imperio”, що неспівмірні до реалій української мовної дійсності. Вагомого спростування потребує оприлюднення в часописові тих документів, які формують нижчість української мови порівняно з російською [2]. Базовою для розуміння російськоцентричної позиції є публікація документів «Боротьба за мову» («Борьба за язык»). Суть імперської мовної політики ілюструє стаття «Політика мови та політика сенсу» (“Politics of Language and Politics of Meaning”) [3]. Показ російської нації як спадкоємиці Руси з єдиною мовою та вірою пропагує антиукраїнська стаття І. Сікорського [4]. Важливою є робота Л. Бережной, яка наголошує на масивному пласті українського питання в часописові [1]. Заслугує на увагу стаття Дж. Ремі (J. Remy), який сумнівається в єдиній російській мові на всіх просторах Московської імперії [5].

Українознавчу позицію підкріплено знаковими працями мовознавців, зокрема, на значному фактажі побудовано розвідки І. Огієнка [6]. Українськоцентричний вектор висвітлює стаття Ю. Шевельова [7]. Поєднання історичного, географічного та мовного чинника в національній українській думці розглянуто в книзі С. Губерначука [8]. Системний аналіз українських пам'яток українського письменства подано в посібникові О. Микитюк [9].

Формування мети статті. Завданням роботи є з'ясувати українське мовне питання на основі міжнародного журналу “Ab imperio” крізь призму російськоцентричної та українськоцентричної позиції. Поставлена мета передбачає виокремити ідеологеми ‘українська мова’ та ‘російська мова’ та з'ясувати їхнє змістове наповнення.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих результатів. Редакція “Ab imperio” позиціонує розгляд ідеологеми ‘мова’ як «політичної мови та мовної політики в поліетнічному та культурному плані», також аналізує «функціонування мов тих етнічних та конфесійних груп, які були об'єднані в імперії», позаяк «постколоніальні дослідження та нова політична історія гарантували, що “мова” та “політика” стали визначатися і вивчатися взаємозалежно і навіть тавтологічно» [3, с. 17]. Розглядаючи один з тематичних випусків журналу, автори подають цитату, яка є домінуючою для українців: «Імперська мовна політика суттєво відрізняється від політики нормативної мовної ситуації в національній державі» [3, с. 18]. Отож цим реченням вони самі визнають, що імперська політика Росії щодо України є порушенням прав українців на своїй споконвічній території, проте чисельність українофобських статей велика.

Публікація статті «Боротьба за мову» – це показ численних фактів приниження українського корінного етносу з метою формування імперського мислення. Друкуючи документи від 29 березня 1908 року «Про мову викладання в початкових школах місцевості з малоруським населенням» та подаючи до них «Пояснювальну записку до пропозиції 37 членів Государственной думи про використання малоруської мови в початкових школах місцевості з малоруським населенням», автори використовують ідеологеми ‘малоруська мова’, ‘українська мова’, ‘українське слово’ [2, с. 344], що творять бінарну опозицію до ідеологеми ‘російська мова’.

Першочергово Пояснювальна записка ілюструє позитивні факти про українську мову: від 1652 році в Україні всі вміють читати, навіть жінки і діти, наявні букварі П. Куліша, Т. Шевченка, К. Шейковського, М. Гатчука, священники навчають сиріт і не дозволяють їм вештатися вулицями, тобто у XVII–XVIII ст. грамотність є нормою, відзначено, що освіта нерідною мовою загальмовує та утруднює загальний розвиток учнів [2, с. 334–339]. Проте після сили цих аргументів йде російськоцентрична позиція, автори якої стверджують, що відмінностей між українською та російською мовами нема, бо *«історія показує, що єдиний навіть на початку історичної епохи російський народ є один зі слов'янських племен, що був унаслідок обставин розділений на три частини»*, і далі найстрашніше для українців: *«якщо зміняться умови, то всі ці три частини знову з'єднаються і знову утворять общерусскую державу»* [2, с. 344]; крім того: *«малоруська інтелігенція намагається показати окремість мови, але це не так»* [2, с. 345]. На особливу увагу заслуговує текст записки про те, що про *«якийсь особливий “український народ”, про його відокремленість від російської мови... можна говорити тільки в засліпленому пориві несвідомої глибокої ворожнечі до встановленого устрою російської держави»* (виділення моє – О. М.), також: *«українська мова – це тільки наречіє»* [2, с. 347], *«існує тільки російська мова»* [2, с. 349], *«введення в школу “живих народних мов” було б зубним для культури цього народу»* [2, с. 351]. Є в статті і один з висловів проф. Флоринського: *«Українська мова – є дивним “малорусько-польсько-німецько-латинським волапюком»* та *«не має ніяких зачатків життєвості для школи»* [2, с. 351]. Щодо системи письма, то в документі зазначено: *«Малороси придумали свій фонетичний правопис»* [2, с. 355] та далі йде висновок, що законопроект про викладання в школах українською мовою має бути відхилено.

Показовою є III частина документів (від 12 травня 1908 року), у якій Клуб російських націоналістів дає свою резолюцію про викладання в школах Малоросії українською мовою. Отож, що кажуть ці люди? *«Російська мова для українців – це рідна»* [2, с. 357], виокремлюють постаті Л. Зизанія, князя Острозького, Т. Прокоповича з констатацією, що це все їхні діячі [2, с. 358], подають новий етап (XVIII–XIX ст.) як *«єдиний общерусский язык»* [2, с. 360], *«українська мова створена в останнє десятиліття галицькими українофілами з г. Грушевським на чолі»* [2, с. 363], *«введення “українського” жаргону г. Грушевських може викликати серйозні труднощі у викладанні»* [2, с. 364], *«мета україноманів – утворення політично незалежної України, так званої “самостійної України»»* [2, с. 365] та їхнє останнє речення: *«до самостійної Польщі, слава Богу, так само далеко, як і до “самостійної»*

України» [2, с. 366]. Це не єдина стаття, яка фокусує на цьому періоді та на таких неправдивих послідах, позаяк І. Сікорський єдиною мовою датує XVIII ст. – це час Ломоносова і Пушкіна [4, с. 251]. Накладаючи ці всі аргументи на сучасну політику, бачимо, що ідея Путіна про денацифікацію українців має опертям численні ідеологічні постулати журналу “Ab imperio”.

Позаяк аналізований часопис ідентифікує себе як демократичний та вважає за можливим публікацію різних поглядів, то в цьому контексті маємо статтю Дж. Ремі [5], який сумнівається в єдиничності російської мови в Російській імперії. Зокрема, автор доводить, що попри тодішню політику порушувалося питання українського алфавіту, а П. Куліш пропагував чітке розмежування між російською та українською мовами, позаяк відмінними є її носії.

Варто наголосити, що ідеологеми документу «Боротьба за мову» спростовані вже майже століття тому. Як показує історія, і самосійна Польща, і самостійна Україна, на щастя, існують, проте Росія з її агресивною зовнішньою політикою, зі суцільною ненавистю до всього, що не є російським (та й ненавистю всередині своїх населеників один до одного), з абсолютизацією влади в одних руках та цілковитою бідністю окраїн абсолютно не бачила самостійної Української держави, а сучасне повномасштабне вторгнення, розпочате 24 лютого 2022 року, за задумом кремля, повинно би було розчленувати Україну. Натомість героїзм, незламність, відданість, ідейність українців цілковито зруйнували імперські плани Московії. Крім того, «*єдиного обциерусского языка*» в XVIII–XIX ст. апіорі не існувало. На основі лінгвістичних та археологічних даних доведено, що джерелом слов'янських мов є спільнослов'янська (або праслов'янська) мова, що існувала приблизно від II тис. до н. е. та до V ст. н. е. (територією праслов'янської єдності був простір Східної Європи від Вісли і Одера до Дніпра). Видатний мовознавець, міністр освіти в уряді УНР, міністр віросповідань 1919–1921 р., професор І. Огієнко вважає, що від праслов'янської гілки (це VI ст.) починає формуватися українська мова на основі мови бужан, волинян, полян, древлян, тиверців, лучан, уличів [6, с. 56–60]. Аналогічну дату щодо хронології формування української мови подає геніальний харківський учений, історик мови Ю. Шевельов (Шерех), тобто це VI–VII ст., коли починають взаємодіяти галицько-подільські та киево-поліські говори на основі яких йде творення української мови, а «умовна дата постановня давньоукраїнської літературної (церковної) мови – дата хрещення Русі – 988 р.» [7, с. 397–398]. Позаяк Росія веде свій відлік від Московського царства, а Україна – від Руської держави, то узагальнене речення статті про спільність XVIII–XIX ст. для українців та росіян – це нонсенс, позаяк цей період датований нищівним втручанням російської мови в структуру української мови.

Наголошую, що російська граматики бере свій початок від М. Ломоносова, який вчився в Києво-Могилянській академії. Відтак саме українці вивчили цього начебто зачинателя російської літератури, яка й була під великим впливом української. До того часу московити послуговувалися граматикою, яку написав українець М. Смотрицький, родом з Хмельниччини. Сам М. Ломоносов стверджує, що його граматики мала за основу українську, московську та північну мови, остання з яких має виразні угро-фінські елементи.

Щодо української писемності, то найдавніші написи маємо на монетах князя Володимира Святославовича, які карбовані

988–1015 рр.; XI-им ст. датують Остромирове Євангеліє, Реймське Євангеліє, Ізборники Святослава, Архангельське Євангеліє, Слова Григорія Богослова. Значно більше пам'яток дійшло до нас від XII ст.: «Руська правда» (збірник норм давньоруського права); «Слово о полку Ігоревім»; Галицьке Євангеліє; Мстиславове Євангеліє; «Съказание Бориса и Глѣба» та «Житіє Феодосія Печерського» (у складі Успенського збірника XII–XIII ст.). Важливо, що графіті Софійського собору в Києві (XII ст.) відтворює українське звучання слів (до прикладу, князь *Володимир* (не *Владімір*), успіння мученика Феодора (не *успеніє*)) та українські форми відмінювання, наприклад, давальний відмінок «автори написів закарбували із винятково українськими закінченнями *-єві, -єві, -ові*» [8, с. 70]: *Григорові, Лазареві, Андрієві, Георгієві, Васильєві, Павлові, Семенові, Сидорові*. XIII ст. – це такі оригінальні пам'ятки: берестяні грамоти зі Звенигорода на Львівщині, Києво-Печерський патерик, Галицько-Волинський літопис, низка Євангелій (Євсевієве, Оршанське, Холмське та ін.). Надважливим є факт, що впродовж XIV–XVI ст. давньоруська (українська) мова виконує (від 1345 року) роль державної (це майже два століття) на землях не лише Литовського князівства, а й Галичини і Західної Волині, що тоді перебували під владою Польщі, аж поки Люблинська унія 1569 р. не зруйнувала цієї державності (відомо три редакції Литовських статутів, тобто кодексів права Великого князівства Литовського від 1529, 1566, 1588 рр., що написані руською, тобто українською мовою). Поряд з актовими документами (грамотами, земськими книгами, листуванням) в Україні була поширена ораторсько-проповідницька проза, представлена Учительними Євангеліями, виходять полемічні твори, що були відповіддю на політику колонізації та окатоличення українського населення. Отож маємо: «Пересторогу» Й. Борецького, «Паліодію» З. Копистенського, твори І. Вишенського. Жива українська мова функціонує у фольклорних записках, інтермедіях, історичних оповіданнях, ораторській прозі. Видатною пам'яткою української мови є переклади Святого Письма – Пересопницьке Євангеліє (1556–1561 рр.), Крехівський Апостол (прибл. 1563 р.), Літківське Євангеліє (др. пол. XVI ст.), де церковнослов'янські слова замінені українськими, фразеологізми відтворюють українські реалії, речення побудовано за українськими моделями [9, с. 23–26]. Надважливим чинником утвердження мови є термінологія, тому вихід 1596 р. у Вільні словника «Лексис» Л. Зизанія, у якому застосовано паспортизацію, подано етимологію слів, поставлено наголос над словами стало зразком для численних українських словників. 1627-го року в Києві вийшов «Лексикон» П. Беринди, що дав початок науковому опрацюванню словникового матеріалу. Зіставити факти українського культурного надбання з російським неможливо, оскільки російська лексикографія відстає від української щонайменше на два століття і бере свій початок від XVIII ст.

Постає питання: для чого витрачено місце в журналі на друкування документів «Боротьба за мову»? Ймовірно для того, щоб переконати світову спільноту, що українці намагаються створити державу, хоча є, за твердженням авторів, «плем'ям». Отже, друкуючи Пояснювальні записки, редактори ще раз стверджують, що Росія не мислить себе без України, бо саме це намагаються подати як аксіому статті міжнародного журналу, заснованого у Нью-Йорку, утверджують наявність російської мови та заперечують існування української мови. За українську мову та державу боролися київські князі та козацькі гетьмани,

проте окупація численних українських земель з боку не лише Росії, а Польщі, Угорщини, Румунії створила розірвану традицію в формуванні культурно-політичного простору та відтягнула на століття утвердження самостійної України. Приміром, на час підписання Переяславської ради (1654 р.) українці налічували 11 млн осіб, натомість московити склали всього лише 9 млн. А щодо території, то одвічним стремлінням Московського царства (існувало до 1721 року), і Російської імперії, і Росії було загарбництво та винищення корінного народу. Джерела стверджують, що в сучасній Сіверщині мешкали саме севрюки – це автохтонний український етнос, який Московія колонізувала аж у 1503 році.

Надзвичайним висновком з опублікованих журналів “*Ab imperio*” є аксіома, що боротьба за мову – це боротьба за владу в державі. Постає питання, за яку державу бореться Російська Федерація? Історія довела всьому світові, що українці сильна та непереможна нація, яка здатна захистити свою самостійність. Політична активність українців у створенні суверенної сильної держави величезна, про що свідчить Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності, сучасна російсько-українська війна та одвічна боротьба українців за власну тожсамість.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у цьому науковому напрямку. Факти творення Української держави переконливо засвідчують, що визначальним для України є статус української мови, оскільки саме українська мова передувала творенню української держави (це державотвірна функція мови), стала основою національного самовизначення українців (націєтвірна функція) та забезпечила духовий розвиток людини, ставши генетичним кодом нації (буттєва функція). Натомість Росія і досі не мислить свого політичного життя без України, що потверджує теперішня російсько-українська війна, яка руйнує українців ідеологічно, мовно та збройно.

Уся суть мовного питання в “*Ab imperio*” пронизана єдиним завданням – знищити, кажучи словами Л. Костенко, «гуманітарну ауру України». Вістря моралі журналу повернуто на утвердження російського імперіалізму, російської ментальності та на применшення ролі України та української мови у всіх державотвірних українських процесах. З гідністю про сутність націєтвірних ідей України, серед яких визначальною є мова, сказав Ю. Шевельов: «Тисячу разів мав рацію Юрій Липа: боротьба за Україну, за українця, боротьба в Україні є боротьба тільки і виключно за чи проти національної гордості українців» [10, с. 63]. Журнал “*Ab imperio*” виразно наповнює свій зміст ідеологічними постулатами, про ментальну та ідеологічну залежність України від Росії, що заперечують факти світової історії, культури та сучасна російсько-українська війна.

Перспективи подальших пошуків у цьому науковому напрямку полягають в соціолінгвістичному аналізі матеріалів “*Ab imperio*”, що стосуються політичних чинників формування української мовної політики.

Література:

1. Бережная Л. «Украинский треугольник» Степана Томашиевского (1875–1930), или об особенностях «воображаемой географии» начала XX века. *Ab imperio*. 2007. № 4. С. 173–198.
2. Борьба за язык: Публикация документов. *Ab imperio*. 2005. № 2. С. 331–367.

3. From the Editors (Gerasimov I., Glebov S., Kaplunovski A., Mogilner M., Semyonov A.), Politics of Language and Politics of Meaning. *Ab imperio*. 2005. № 2. С. 16–20.
4. Сикорский И. Что такое нация и другие формы народной жизни? *Ab imperio*. 2003. № 3. С. 241–287.
5. Remy J. The Ukrainian Alphabet as a Political Question in the Russian Empire Before 1876. *Ab imperio*. 2005. № 2. С. 167–190.
6. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови, Київ : Либідь, 1995, 296 с.
7. Шевельов Ю. Чому общерусский язык, а не вітчурська мова? *Вибрані праці у двох томах / Ю. Шевельов. Мовознавство. Книга І. Київ, 2009. С. 382–411.*
8. Губерначук С. Як гул століть, як шум віків – рідна мова, Київ : БЛІЦ-ІНФОРМ. 2002. 234 с.
9. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма, Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 440 с.
10. Шевельов Ю. Триптих про призначення України. Харків : Права людини, 2012. 96 с.

Mykytyuk O. The Struggle for Language is the Struggle for Power, or about the Status of the Ukrainian Language in the Magazine “*Ab imperio*”

Summary. The article analyzes the status of the Ukrainian language based on the “*Ab imperio*” journal. It is proved in this paper that the materials of the journal propagate an anti-Ukrainian position, form the imperial ideology, instill the idea of the lower status of the Ukrainian language compared to Russian, create a myth about the Russian nation as the heir to Rus, claim that there is a “*yedyni obshcherusskii yazik*” (“single common Russian language”) since the 18th–19th centuries. These chauvinistic statements were completely refuted by world and Ukrainian linguistics. In particular, Professor I. Ohienko proved that beginning from the VI century the language of the tribes of Buzhan, Volyn, as well as Polans (Polinians), Drevlians, Tivertsi, Luchanians, Ulychians became the basis of the Ukrainian language. The historian of language Yu. Shevelyov grounding on numerous linguistic facts determines the identical time period, i.e. the creation of the Ukrainian language falls on the VI–VI centuries. It is important that the beginnings of Ukrainian term formation reach 1596, when “*Lexicon*”, the famous dictionary by L. Zizanii, was published in Vilna. Later, P. Berinda’s “*Lexis*” (1627) became the prototype of almost all modern lexicographical works. Instead, it should be noted that the formation of Russian terminology dates back to the eighteenth century, which is confirmed with their achievements. In addition, until 1755, i. e. before the appearance of the grammar of M. Lomonosov, Muscovites used the grammar of M. Smotrisky, who was a native of Khmelnytskyi area (published in 1618). So, the article refuted the imperial postulates of the “*Ab imperio*” journal, which positions itself as an international one. The publication of numerous articles on the Ukrainian language shows that Russia still does not think of its political life without Ukraine, which is confirmed by the current Russian-Ukrainian war. Today Muscovy (Muscovite Russia) pursues its policy of killing Ukrainians at all levels: ideological, linguistic and armed. And therefore the defense of the Ukrainian state (along with the armed repulse of the enemy) involves a struggle for the Ukrainian language, because it is a struggle for the very fact of Ukraine’s existence, for the establishment of Ukrainian identity.

Key words: Ukrainian language, language documents, “*Ab imperio*” journal, Ukrainian-centric position, position of the authors of the journal.